

«Թէքրարէն սէջլէրիզ քի, պիր չոնուգ իշին, վալիտսի սիւտիւնտէն պաշգա իյի նաֆագա օլամազ, էյլէ զսգէթալարտա օլունան պիր թագըմ չոնուգ եէյէճէկինէ տոյր իւնլարա ապա էէյէմիյյէթ վիրիւմէյլ տիր, օնլարտան չոգու եալանճըլըգ տըր: Վէ նասըլ քի սէյլէտիք, վալիտէ սիւտիւնտէն սօնրա վիրիւմէյլ սիւտ ինէք սիւտիւ, վէ օ տա պուլունմազ իսէ, քէյի սիւտիւ տիր: (1)

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԼՊԸՍՏԱՆ ՄԷՔՐՈՒՊ

Միւլէլիք

Ճէլերմիզ իտարէյի ճէտիտէյէ թէք օլալտան պէրու, հէր ճիհէթ լէ թարագը իթմէքտէ տիր: Ճէլերմէն մահքէմէ տայիրէլէրինտէ առաւ լէթ իճրա օլունմագտա տըր, չիւնքի, հէր մուհաքէմէ մահէլլէտէ, ինկի իղտէն մէնմուրու միւսթագիլ պուլունուպ, վուգու պուլուն տալալարը բէք ալէա տիւնլմէքտէ, վէնիլամտան գէրուէ գատար տըրլումմագտա, վէ ապա խաթըր իշին իշ կէօրիլմէմէքտէ տիր...

Պունտան չէնտ մահ մուգատէմ, վալիլի վիրայէթին ըրաթէթի թահէլլէն, առ օլունուգ հալտէ, պիրի իճրաթ վէ տիլէրի գալանին մէկիսի թէքիլ օլունտու, իճրաթ մէկիսի սղալըլը ինկիլիզ մէնմուրանքտան իպարէթի սէ տէ, գալանին աղալըլընա էհալիի պէլտէտէն տէ իշ նէֆէր աղա նասալ օլունտու քի, պունլարտան պիրի իթալ...

(1) Յրանատա չօգ գէնկին վալիտէլէր, քէնտի չոնուգլարընը սիւտանաա վիրմէքտէ օլունուգլարընտան, պունլարըն պուլաթալարընա գարըլ բէք չօգ չէյիլ եաղըլմագտա, վէ գարարըրը կէսթէրիլ մէքտէ, վէ պունտանտա պիւլիք պիր տիլալ պօղուգլուգու տօղտուգու իսպաթ իտիլմէքտէ տիր:

Իսթանպուլտա միլլէթիլ գէնկին ֆա միլլէթարընտա տալի պու իլլէթ պալալմըլ, վէ չոնուգլունա սիւտ վիրմէմէքիք, առաւ թա պիր քիպարըլք եէրինէ կէյիլ տիր, վէ սիւտ գապահաթը կիլլէմէք իշին իսէ, էյլէ վալիտէլէր եալան եէրտէ քէնտիլէրի քէյիլիլ կէսթէրմէքտէ տիրլէր:

Հէլէ Անտուրումուգ գատըլարընտա, պէյլէ գէմէլ շաեան վէ մէրտուտ ֆէնալլէլար եօգ տուր, հէր վալիտէ քէնտի չոնուգլունա, քէմալի չէլլը ու մուհապպէթ վէ իթթիլար իւլլէր սիւտ վիրիլ:

Տէվամի

Եա տէվլէթի թէպասընտան, վէ պիր իսլամտան վէ տիլէրի տալի Գուլ միլլէթինտէն տիր:

Նիսանըն իպթիտասընտա եէնի նիլա մաթլար վէ թէքիլար իթալալ փուգու պուլաճագը ըրվալէթ օլունմագտա տըր: Վալի հաղըլթէրինին իգամէթի իշին Նիկոս'ատան եարըմ սաթմ մէսաթէտէ կիւլ'լ պիր էպնիլէ եարըլմըլ տըր, էպնիլէյի մէքըլարէ ակալալ օլունալ, 30-40 օտառան իպարէթ իսէ տէ, բէք միւլմէլ, վէ շաեանը սէյր ու թամաշա պիր սուրէթ տէ տիր, վէ մէն մուրարըն իգամէթի իշին, վալիի միւլալիլէյին իգամէթի կեանք իթթիտալլինտէ, տիլէր պիր էպնիլէ տահա եարըլմալընա պալալըլմըլ տըր. զանն օլունտուգլունա կէօրէ, վալիին իգամէթ կեանք օլան մահէլլ, պիրիննի չէհիր օլունմագ տըր:

Քեաթֆէյի մահէլլէրտէ պունտան թէրմիւլարըն էքսէրիսի միլլէթի միլլէթին օլունալ, իշլէրինտէ չօգ միլլէթի բէրվէր զալար պուլունմագտա տըր: Պու սէնէ ճէլերմիզտէ եաղմուր օլունտըլընտան, ահալի պիւլիլք մահէլլէրինտէ իշինտէ տիր, վէ եկէր մաալալ չուլ կիւնլէրտէ եաղմուր կէլմէք իսէ, զիրաթ տան մահուրմ գալընաճաղը տէրքեար տըր. հալալար առէթա եաղ մէվիսի կիպի տիր. պաալ տէֆա զիեառտէսիլլէ անալ օլունագտա տըր, պու եիւգտէն գօրգուլար քի, գօնուլարա տալի մաղաթըլթը օլունմագ տըր:

Միլլէթիմիզին իտարէյի էվլէլէրի իշարըմ իւլլէր, ֆէնա պիր հալտէ տէվամ իթմէքտէ տիր. հէր նէ գատար Հիւնքեարպէլէնտիեան Տէր Յուլհան. նէա հալը առալնորք թայիին օլունմուլ իսէ տէ, հ-Յ այտան պէրու տուր քի հիշ պիր իշ կէօրէմէմիլ տիր, վէ հիշ պիր իշ կէօրէմէմէմէկի տէ աշիքեար տըր. հէր նէ գատար միւսթիլէյի իշին օրաճա չօգ իշլէրէ միւլթէթի տիր տէյի զանն ու իթիլգալտ օլունմագտա իսէ տէ, օլապալտէ եանլմըլ օլունուգլարընտա չիւլէն եօգ տուր, գիրալ, պէյլէ պիր իտարէյի ճէտիտէտէ, հիշ պիր հարէքէթի շաեանը թահսին տէյիլ տիր. չէյլէ քի հ-Յ այտան պէրու, պիր թաղալան խորհուրդ ինթիլա. պընա պիլէ միւլթէթի օլունմալըլ տըր, վէ չու հ-Յ սլ գարֆընտա, քիլիսէնին պիւլ իւն վարիտաթըն քէնտիլար գապըլ իթթիլտէն սօնրա, հէլէ պիր չօգ բաալ...

Թըրթարտան սօնրա, կիւն հալ իլէ պիր թաղալան մէկիսի թէքիլ օլունմուլ տուր. ֆագաթ, օ տա անճագ օն իքի սաթմ գարֆընտա օլունալ տուր. պունտան պէրապէր, միւսթիլէյի Տէր հալը ալէյիստէ, դարալա մէպնի հիշ պիր շէյ եաղմագլըլը ապա գապուլ իտէնլէրտէն տէյիլիմ. միւրաթըմ եալընըլ իսթիլ իսանէյէ չուլու աղղ իթմէք տիր քի, միւսթիլէյին վասթալա. սըյալ, իտարէյի ճէտիտէտէն միլլէթիմիզէ պիր մէնթաթ օլունմաճագ տըր, Եալլէ... Մէքթէպիլիլին իսէ իսլի վար տըր, վէ ճիսիլ եօգ տուր. էլան մէքթէպէ լաեքլը պիր հօնա պիլէ նէ տիւլիւնմիւլ վէ նէ տէ ֆիքընտէն կէյիլմիշ տիր. պունլար օլ տէրէնէ սահիհ տիր քի, ան աալ իսթանալ օլուն օլունալ տա, պունտա պիւլիլք մէնմուրիլլէթիլտէ պուլունան վէ միլլէթիմիզ միւլթէպէրանքտան օլունագտալարա, բաթիլքիսանէմիլ թարաթընտան սօրուլտուգտա, սահիհ օլունալ օլունալ տըլընը թահէք իտիլէպիլիլ... Ծու տօնընմագ հալի եաղմագ իսթմէք իտիլ իսէ տէ, հալը հաղըլմըլ կիթալէքնէ ֆէնալալմագտա օլունուլունտան, մահգա բաթիլքիսանէնին նաղարը տիգալաթըն տալէթ իշին իշար իթմիլմ տիր:

Տիլիլ

Ինկիլթէրա տէվլէթի ֆէլիմէթի գրալիչաթ հաղըլթէրի քէրմէսինին կէյէնլէրտէ վուգու պունան վէֆաթը նա մէպնի, պունտան չէնտ կիւն մուգատէմ, Միւսթիլմ վէ րուլմ միլլէթիլէրի թարաթընտան, գրալիչա հաղըլթէրինէ թագտիմ օլունմագ իւլլէր, վալիի վիլաեթի հաղըլթէրինէ պիրէր թագիլլէթնալէ թագտիմ գըլընտըլը կիպի, միլլէթիմիզ թարաթընտան տալի թագտիմ գըլընան թագիլլէթնալէ. նին պիր սուրէթի, մէֆուֆէն թարաթընըլ իրալ գըլընմըլ տըր, պունտան տալի թիւլքէյէ թէրմէմէսիլլէ պէրապէր (գրապըլ տա), զաղէթ այի միւլթէպէրինիլ տէրմինիլ այրընա թէմէննի իտէրիմ:

Պունտա վալի հաղըլթէրինէ, կէրչիլ էրմէնիլէ օլարալ թագտիմ օլունմուլ իսէ տէ, սէր թէրմէմանը վիլայէթ Արիստղոմէ ֆ. իւթիւնէն, ինկիլթէյէ թէրմէմէ իթմիլ տիր:

Միւսթիլէյի սէր թէրմէմանը վիլայէթ էֆէնտիլին տիրայէթ վէ ֆէ...

Թանէթի տէրքեար օլունալ, վէ միլլէթիմիզ հաղըլթնալ իսէ, հէր ճիհէթիլէ հիւսնի թէվէճէիլ վէ զայրէթ վէ ֆէտաքեարըլը չէմ կիպի աշիքեար պունտան զունտան, միլլէթ նամընա օլարալ, իզհարը թէյէքքիլ իտէրիմ էֆէնտիմ:

3 լիւտր. ալաֆ. 1879

Գըպըք Նիկոսեա

Վեհալաթ թագուհի

Գաղթականութիւն Հայոց ի կղզուլս ընդ բարձր խնամովք ձերովք պատասպանը տարածէ խոնարհարար ընդ ոտիք Վեհալաթնալ ձերոյ գցաւագին միմունչն զոր աղղէ 'ի նոսա սրտ երախտապարտ, սակա տարաժամ մահուան Օգոստոսիսա զստեր Զերոյ' ամենայն բարեաց յիշատակաց արժանաւոր, սր 'ի ծաղկի տիոցն թօթալիս զաստիս առհասարակ շուրթալ մտանելի հանգիստն յաւիտենից, աղաւնոյ հանգոյնի ի թէս թէս 'ի մայրենի գրկացը առ Հայոն երկնաւոր թուոց. եալ, և ի սեւա սուգ թողէ սլ զսիրտ Զքան զամենայն մօր' լարեգ որով ընդ նմին և գնամբէն Անգղիա և զիւր առհասարակ Հանքիլք, աղալէք, վեհալաթ Տիրուհի, գրեյ 'ի հաւատարմ սուրբ մեծարանաց յիշատակի պատուական զստեր այրընոյ մօր գցաւագին արտասուս մեր ուրք թանան այսօր զպատուանդան կայսերական զանոյնց Զերոց, թարգմանը հաւատարմը անթարգմանելի զգացմանց մարդկեղէն սրտի, ալ տասուք զոր պարագայը աւազ ոչ գօրեցնէն ջնջել յաջաց և ոչ զմօրմը 'ի սրտից:

— 0 —

Խառն ժողովը Ռերիոյ Առաջնորդական Տեղապահ Գեր. Մովսէս վարդապետ Այնթապ, և Այնթապի Առաջ. Տեղապահ Տ. Տիմոթէոս վարդապետը Ռերիա զրկել որոշեց:

..

Ակնայ նորընտիր Առաջնորդ Սրուանձ. տեանց Գեր. Տ. Գարեգին վարդապետ տի ըստ առաջարկութեան կրօնական ժողովոյ եպիսկոպոսական վկայագիր տալ որոշուեցաւ:

Ձեռագրեալ առաջնորդական ընտրութիւնը որ խնդրոյ ներքեւ էր, քընուելով, օրինաւոր դատուեցաւ և Գեր. Պետրոս վարդապետ ներկարար.

ԶԻՆԿԵԱՆԷ ԳԼԶԸ

— 79 —

31

ԲԵՏԷՐ ՎԷ ԷՎԼԱՏ

Օլիվիէ տալի բէտէրինին արգասընտան կիտիլ, այնի վաղըլտա քիւլիք սալոնա կիրտի:

Պու արա, չըմիլնին իւղէրինէ վաղ օլունմուլ օլան կիւմիլտէն մաւալու իքի շամատանլարըն մուլարը եանմագտա, վէ պունլարըն շաթըլա, եալալըլը թալաթատան պիր սուֆրանըն գատիլէ հալըլ իւղէրինտէ նիլալմէն տիլիլմիշ օլարալ, հէր պոյտան վէ չէլալէն պիր չօգ մահֆաալալար կէօրիլմէքտէ իտի:

Ֆիլիլ լը Վէյեանըն տիւնեանըն հէր թարաթը իլէ իրթիլաթը օլունալ, հիշ պիր սէֆիլէն օլարալ իտի քի, Հալըլ իմանընա կիրտիլնտէ, մէրդուլա պաղը մէքթուլ կէլիլ իրմէսին:

— Օլիվիէ, տէտի ինթիեար օղունա, պու մէքթուլարըն միւլլէրինի ալմագ խու...

սուսունտա պանա ետրում իտէրմիսին... Իմաի մահֆաալալը երթ, վէ իմաալըլա նէրտէն կէօնտէրիլիլին օղու, վէ միւնտէրմաթընա պիր աթֆըլ նաղար իտիլ, պիրէր պիրէր պալ... Սօնրա պէն այրը պուլ պուլ մէքթուլարը թէճէսիլա իտէրիմ: Եիլտիլք պանա լաղըմ օլան Մարսուէն սէֆիլնիսի հաղընտա պաղը մալիւմաթ օլունալ օլունալըլըն թահգըլք իթմէք տիր:

Տէլիգանըլ բէտէրինին պու էմիլնէ տէրհալ իթաթ իտէրէք, սիւրաթիլ միւլլէրիլնի չըքարմաճա պալալալ, վէ եիւլք սէտա իլէ,

- Վէնէտիլ, Անճէյօ Վիթէրպի, տէտիլ:
— Կէլ:
— Ամթէրալ, Վան թորթէր:
— Կէլ:
— Թունուս, Հանի Ապտ իւլ Հալիտ:
— Տէվամ էթ:
— Մէքթիլ, Ժաթըմ Մօրաթէն:
— Նէմէ լաղըմ:
— Սօնրա, Վիլիւմ Հիւլիս:
— Օլիվիէ, շաթուգ էթ, շաթուգ:
— Տրօթէլլ, Ժան Պիօրնան:
— Ահ, հէրտի տէ պանա մէքթուլ եաղընորար, լաթին հիշ պիրի տէ պէնիլալար, զուլտիլիլ պանա սէյլէմէլէք տիր, տէտի ֆիլիլ հիտաթէլլէնէք, վէ պիր խալիլ մէքթուլարըն միւլլէրինի տալիլ

քէնտիլ երթըլ, մէպիլի անլաղըլտան սօնրա, սուֆրանըն իւղէրինէ աթարալ: Պատէհու իւլմէթէն, հայտէ օղունալ տուր. մա տա տէվամ էթ, տէտիլ: Օլիվիէ մէքթուլարըն միւլլէրին երթմաղըլա տէվամ իթտի, վէ իլլալտ, Սթօքսօլմ, Օտէսա, Տէլիլ, Բէրին, Քէպէ, Գաթ, վէ տիլէր եիլիլմի չէհիլլէրտէն վիրուտ իտէն մէքթուլարըն մահէլլէն վէ իւղալարընը արտ արտա օղունալ: Օլիվիէ հէր պիր իւլմ սահիլպիլի սէյլէտիլնտէ, բէտէրի տէ, — Տէվամ էթ, տէվամ էթ, տիլլէքտէ իտի:

Նիհանէթ էն սօն գալան մէքթուլտան էվլէլէր մէքթուլ, մէրդուլ տէլիգանըլնէ կիլնէ կէյտիլ քի, պու տա իլլալտա տան եաղըլմըլ իտի, վէ իւղալ, Ֆիլիլ լը Վէյեանըն Բորթիլիլ գտէթի վէքիլ օլան Ժան Մօնտէկօնուս իւղալը իտի:

Օլիվիէ, տիլէր մէքթուլարըն իլլալտէն կիլիլալիլ կիպի, պու մէքթուլտա տալի կէօլտէն կիլիլտի, ֆագաթ պունու տիր. կէրլէր միւլիլալ պիր թարաթալալալալ եկտէ, պիլլալ թիւնմիւլ վէ տէլլէլ կէօլլէրինի պունուս իւղէրինէ չէվիլտի:

— Էյ նէ խալիլ օղունալ, տէտի ինթիեար, քի սօն մէքթուլտան միւլլէրին երթըլ ալմըլ, ֆագաթ իւղէրինէ պիր աթֆըլ նաղար իթմէլէ վաղըլ օլունալ իտի, նէ վալ տըր, սէյլէ պաղալմ:

32

ԼԻԶՊՈՆԱՏԱՆ

ՎԷ

ՍԷՆՆԱԶԷՐՏԷՆ

Օլիվիէ բէտէրինին սիւալինէ ճէվալ վիրմէտիլնտէն, պիլարէ ինթիեար, օղունտէն իւղէրինէ ֆէվգէլալտէ թէճէսիլ իտէն մէքթուլ մէքթուլալալալալ իշին էլին ուղաթարալ:

— Նէ վար տըր, տէյիլ թէրար սիւալ իթտի:

— Էֆէնտիլ բէտէր, տէտի տէլիգանըլ չէտիտէն իւլմաթ իտէրէք, բէնա իտէրիմ պիլգաթ քէնտիլիլ աթթալալ, չու մուգըրի մէքթուլալալալ միւնտէրմ օլանը պանա սիւալ իթմէյիլիլ:

— Ահ, բէրէլ տիլ ֆիլիլ, տիլմէք օլքեաղըտա պիր ֆէլաթէթ խալիլի վար տըր: Օլիվիէ պու սէյլէր իւլլէրինէ յաղընը աղալըն էնտիլտի, վէ ինթիեար քէլալալալ տէվամ պիրլէ:

— Պու ֆէլաթէթ հէր նէ տալի օլունալ, իմաթ պիլլէք իսթէրիմ, տէտի:

(Տէվամ)

Վ. Ռ. ՍՈՒԿԱՆ